

Architecten- en ingenieursbureaus

De markt

Architecten- en ingenieursbureaus maken deel uit van de markt voor zakelijke dienstverlening. Ze maken ontwerpen en adviseren over gebouwen, infrastructuur en installaties. Belangrijke categorieën daarbinnen zijn:

- huizen, flats en kantoren
- wegen, waterwegen en spoorwegen
- fabrieken en technische installaties.

Figuur 1 laat de verdeling van deze groep bedrijven zien naar type activiteiten en naar omvang van het aantal werknemers. N.B. De economische en organisatorische adviesbureaus worden beschouwd als aparte branches.

Figuur 1. Aantal architecten , ingenieurs , technisch ontwerpers verdeeld over subbranches en werknemersklassen (2006)

Subbranches	0 wns	1-5 wns	5-10 wns	10-20 wns	20-50 wns	50-100 wns	> 100 wns	Totaal wns
Architecten, ingenieurs ohgv B&U	4.220	1.650	440	290	160	35	15	6.810
Technischontwerpstedebouw, planologie	1.130	305	65	50	40	10	10	1.610
Technisch ontwerp van weg- en waterbouw	530	170	50	35	15	5	5	810
Technisch ontwerp elektro-, installatietechniek	1.440	520	100	75	40	10	5	2.190
Technisch ontwerp werktuig-, machinebouw	1.095	375	100	60	55	15	5	1.705
Technisch ontwerp van deprocestechniek	430	140	30	20	15	5	5	645
Technisch ontwerp (geen specialisatie)	1.525	340	60	35	25	10	10	2.005
Overig technisch ontwerp en advies	1.035	295	70	75	40	10	15	1.540
Totaal	11.405	3.795	915	640	390	100	70	17.315

Bron: CBS, maart 2007

Figuur 1 laat de verdeling van deze groep bedrijven zien naar type activiteiten en naar omvang van het aantal werknemers.

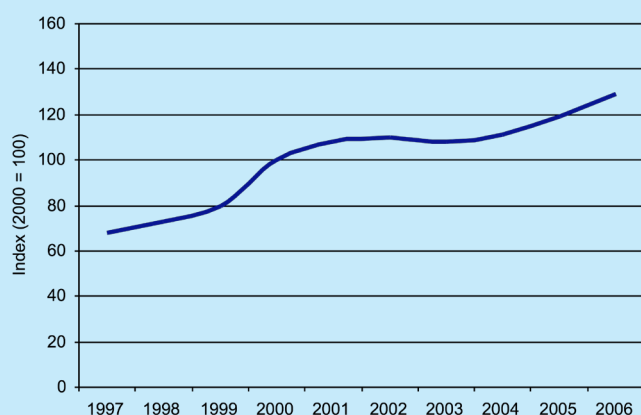
- Architecten- en ingenieursbureaus bestaan al meer dan honderd jaar. Ze vormen een stabiel onderdeel van de economie.
- In de eerste periode na het jaar 2000 was er een grote terugval in projecten. Net als in de rest van de bouwwereld is er de laatste jaren sprake van herstel bij architecten- en ingenieursbureaus.
- Inmiddels groeit de branche weer aanzienlijk. De vooruitzichten zijn vooralsnog goed.
- In de branche vindt reeds enige tijd aanzienlijke schaalvergroting plaats. Kleinere bureaus worden opgekocht door grotere.
- Doordat een deel van de (bouw)projecten steeds groter en complexer wordt, is er behoefte aan bureaus die specialisten in huis hebben op een groot aantal expertisegebieden.
- De noodzaak veel expertises in huis te hebben is een van de oorzaken van de schaalvergroting.
- Complexe projecten vragen om een sterke rol als 'ketenregisseur': de partij die het gehele project overziet, coördineert of zelf aanstuurt.
- Er zijn ook innovatieve, nieuwe vormen van opdrachtgever-opdrachtnemerrelaties ontstaan, zoals het publiek-private samenwerkingsverband (PPS).
- Bij aanbestedingen gaat het vaak om de prijs en krijgen innovatie en creativiteit weinig ruimte.
- Grote bureaus zijn vaak internationaal actief en daardoor gevoelig voor conjunctuurwisselingen in de wereldeconomie. De meeste kleinere ontwerp bureaus richten zich hoofdzakelijk op Nederland.
- Vooral Azië is een aantrekkelijke groeimarkt, maar ook Oost-Europa biedt goede kansen.

* De economische en organisatorische adviesbureaus worden beschouwd als aparte branches.

Feiten en cijfers

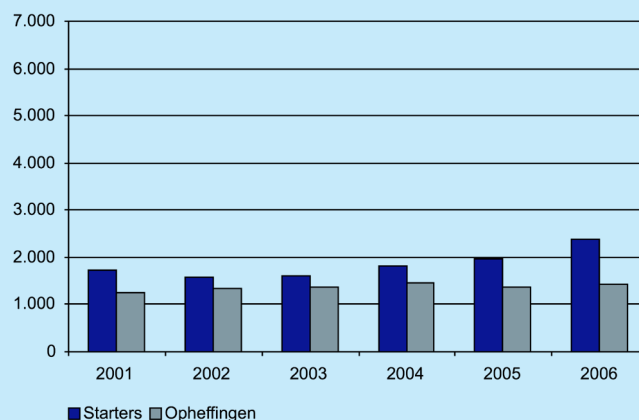
- De branche van architecten- en ingenieursbureaus bestaat uit ongeveer 17.000 bedrijven.
- Ruim 11.000 bedrijven zijn zogenaamde Zelfstandigen Zonder Personeel, ofwel zzp'ers.
- De bedrijven met 1 tot 10 werknemers vormen met ongeveer 4.700 bedrijven een aanzienlijke groep.
- Circa 1.200 bedrijven uit deze groep zakelijke dienstverleners hebben meer dan 10 werknemers.
- Deze grotere bedrijven leveren de grootste bijdrage aan de werkgelegenheid in de branche.
- De grootste groep bedrijven binnen deze branche wordt gevormd door de categorie architecten- en ingenieursbureaus op het gebied van burgerlijke en utiliteitsbouw.
- In 2006 telde de branche bijna 2.400 starters.
- De omzet van de totale branche was in 2006 ongeveer € 11,7 miljard.

Figuur 2. Index omzetontwikkeling bij architecten, ingenieurs, technisch ontwerpers

Bron: CBS (trendlijn gebaseerd op jaarcijfers)

Figuur 3. Architecten, ingenieurs, technisch ontwerpers - starters en opheffingen (2001-2006)

Bron: KvK

Figuur 2 laat de omzetontwikkeling zien bij architecten- en ingenieursbureaus in de periode 1997-2006.

De branche kent een flinke conjunctuurgevoeligheid. In economisch slechte tijden wordt minder gebouwd en is er dus ook minder werk voor architecten- en ingenieursbureaus.

Tussen 1999 en 2000 was er een goed zichtbare versnelling in de ontwikkeling als gevolg van een economische hausse. In de jaren daarna was sprake van stagnatie. Dit was het gevolg van de brede economische recessie, die tot een verminderde bouwactiviteit leidde.

In totaal werd in 2006 ongeveer € 11,7 miljard omzet gerealiseerd.

De branche kent minder bedrijfsdynamiek dan bijvoorbeeld die van de ICT-dienstverleners: zowel het aantal starters als bedrijfsopheffingen is beperkter. In de gehele periode 2001-2006 is het aantal starters groter dan het aantal opheffingen. Vanaf 2003 neemt het verschil toe.

Dat wijst erop dat een groeiend aantal professionals uit deze branche ervoor kiest zelf een bureau op te zetten. Redenen daarvoor kunnen zijn dat men graag zelfstandig wil werken, flexibeler wil zijn of dat men zich op een bepaald specialisme wil concentreren. Hierbij wordt in de beginfase vaak vanuit het eigen huis gewerkt.

Startende ondernemers in deze branche zijn in verhouding tot de gemiddelden in de markt wat ouder en maar weinigen zijn vrouw: 71% is ouder dan 34 en slechts 11% van hen is vrouw.

De branche behaalde gemiddeld tussen 2001 en 2005 een bedrijfsresultaat van 9,7%, wat hoger is dan het marktgemiddelde (6,3%).

Architecten- en ingenieursbureaus

Trends, ontwikkelingen en risico's

- De top 3 meest gesloten verzekeringen binnen de branche zijn brand, bedrijfsaansprakelijkheid en computer & elektronica.
- In figuur 4 is weergegeven welke verzekeringen vaker dan gemiddeld worden afgesloten in deze branche.
- De verzekeringen voor computer & elektronica, lijfrente en reizen worden in de branche vaker gesloten dan gemiddeld bij Nederlandse bedrijven.
- Over het algemeen zijn deze bedrijven gemiddeld verzekerd vergeleken met andere branches.
- Belangrijke trends en ontwikkelingen bieden aanknopingspunten voor een goed advies met betrekking tot verzekeringsproducten. Die trends en ontwikkelingen en hun uitwerking op bedrijfsrisico's zijn hieronder in een aantal thema's bijeengebracht.

Markt en regelgeving

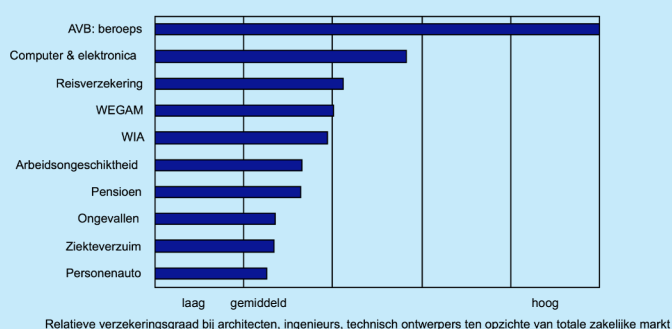
Trends & ontwikkelingen

- De markt kent steeds meer grote en complexe projecten. Hierdoor ontstaat vraag naar meer expertisevelden en efficiënte coördinatie daarvan.
- De toename van complexere ontwikkel- en bouwprojecten gaat hand in hand met strengere eisen van de overheid, die vorm krijgt in aanvullende wet- en regelgeving.
- Europese aanbestedingsregels worden complexer en veelomvattend. Vooral kleinere bureaus ondervinden daar last van. Soms echter stellen de regels inzake internationale aanbestedingen ook grotere bureaus voor problemen.
- Nieuwe regels van toezichthouders voor specialistische adviesdienstverleners bieden ook kansen. Bedrijven die hun zaken goed op orde hebben, kunnen dat als 'keurmerk' gebruiken.
- Grote specialistische bureaus zijn vooral actief bij internationale projecten en veel minder in nationale of regionale markten.
- Bij architectenbureaus is sprake van een verbreding van het activiteitenpakket. Interieur en stedenbouwkundige zaken krijgen steeds meer aandacht.
- Vooral de grote, internationaal opererende dienstverleners zijn actief in outsourcing van bepaalde gestandaardiseerde activiteiten. Belangrijke redenen daarvoor zijn schaarste aan personeel en hoge personeelskosten in Nederland.

Risico's

- De toename van complexere projecten en strengere eisen rond onafhankelijkheid en transparantie zijn vaak van invloed op de (beroeps)aansprakelijkheid.
- Uitbreiding van het takenpakket kan impact hebben op de aansprakelijkheidsdekkingen, bijvoorbeeld ontwerp-aansprakelijkheid.
- Innovatieve bedrijfsmodellen kennen vaak andere risicoprofielen, wat aanpassing in de bestaande dekkingen kan vereisen.
- Het uitbesteden van bepaalde dienstverlening naar kantoren in bijvoorbeeld India kan zijn weerslag hebben op de kwaliteit van eindproducten, of op zijn minst op de controle die een onderneming daarop uitoefent. Een adequate aansprakelijkheidsverzekering en duidelijke algemene voorwaarden zijn daarom steeds belangrijker, net als goede afspraken met de leveranciers in het buitenland.

Figuur 4. Penetratie top-10 verzekeringen architecten, ingenieurs, technisch ontwerpers

Bron: Delta Lloyd Datakluis

Technologie & innovatie

Trends & ontwikkelingen

- Er wordt steeds meer gebruikgemaakt van computers, zowel in de ontwikkeling als bij de uitvoering van projecten (bijvoorbeeld moderne CAD/CAM software).
- Doordat veel mensen zakelijk toegang hebben tot internet, zijn bedrijven kwetsbaarder voor internetcriminaliteit.

Risico's

- Innovaties en technologische veranderingen kunnen ertoe leiden dat de dekking van de huidige computer- en elektronica-verzekeringen tekortschiet. Door analyse kan worden bepaald welke dekkingen nog van toepassing zijn en welke niet, en of er nieuwe risico's zijn ontstaan die niet zijn afgedekt. Hierdoor kan behoefte ontstaan aan meer, uitgebreidere, aanvullende of geheel nieuwe verzekeringen.
- Goede internetbeveiliging is belangrijk en preventie helpt om mogelijke schadelasten te beperken. Het niet of onvoldoende nemen van adequate preventie maatregelen kan er toe leiden dat schades, bijvoorbeeld data- en softwaredekking, niet of onvoldoende zijn gedekt door de huidige computer- en elektronica-verzekeringen.

Belangrijke verzekeringsbehoeften

- **Beroepsaansprakelijkheid, computer & elektronica en reisverzekeringen zijn belangrijke aanknopingspunten.**
- **WEGAM-, WIA-, arbeidsongeschiktheid-, pensioen en ongevallenverzekeringen worden ook vaker gesloten dan gemiddeld.**

Belangrijke organisaties

- **Bond van Nederlandse Architecten (BNA): brancheorganisatie voor architecten**
- **KIVI NIRIA: beroepsvereniging van en voor ingenieurs**

Personeel

Trends & ontwikkelingen

- In deze branche is personeel een belangrijke motor van de onderneming. De kwaliteit van het personeel is bepalend voor het prestatieniveau. Het tekort aan geschikt personeel is echter groot en dat blijft naar verwachting zo, doordat er te weinig instroom is vanuit de opleidingen. Ook willen steeds meer mensen parttime werken.
- Architecten en ingenieurs staan soms onder grote druk. Een veelgehoorde klacht is dat er te veel overuren worden gemaakt, waardoor de balans tussen werk en privéleven verstoord raakt. Veel mensen vinden de verdiensten niet opwegen tegen de hoge werkdruk. Een belangrijk probleem binnen deze branche is dan ook het grote personeelsverloop.
- Er zijn relatief veel zzp'ers in de branche.

Risico's

- Het tekort aan personeel leidt tot spanning op de arbeidsmarkt, toename van ziekteverzuim door hoge werkdruk en in ernstige gevallen zelfs tot arbeidsongeschiktheid. Preventie, reïntegratie en goede ziekteverzuim- en WIA-verzekeringen zijn in de branche steeds belangrijker.
- Er is een (digitale) Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E), toegespitst op arbeidsomstandigheden en risico's in de architectenbranche. Bij bedrijven tot 25 man hoeven de daarin geformuleerde eisen slechts licht te worden getoetst door een arbodeskundige. Daarnaast is een protocol Gezond Werken opgesteld, dat zich vooral richt op problemen rond RSI en werkdruk.
- Om nieuw personeel te werven en te vast te houden worden secundaire arbeidsvoorwaarden belangrijker, bijvoorbeeld goede pensioenvoorwaarden met flexibele beleggingsmogelijkheden en aanvullende bijspaarreregelingen. Dergelijke zaken worden binnen de zakelijke dienstverlening nog relatief weinig verzekerd. Er is een verplicht bedrijfstakpensioenfonds voor architectenbureaus (Stichting Pensioen Fonds Architectenbureaus) maar niet voor ingenieursbureaus.

- Architectenbureaus vallen onder een Algemeen Verbindend Verklaarde cao. Deze verplicht de werkgever een verzekering af te sluiten voor inkomensaanvulling in derde en volgende arbeidsongeschiktheidsjaren als een werknemer door gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid is aangewezen op een WIA-uitkering. Ingenieursbureaus kennen uitsluitend ondernemings-cao's.
- Zzp'ers missen een wettelijk vangnet voor ziekte en arbeidsongeschiktheid. Een specifiek aanbod voor zzp'ers kan toegevoegde waarde leveren, bijvoorbeeld op het gebied van bedrijfsaansprakelijkheid, arbeidsongeschiktheid en lijfrente.

Bron

De in dit brancherapport gebruikte informatie is gebaseerd op openbaar beschikbare gegevens zoals van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Kamer van Koophandel (KvK), Economisch Instituut Midden- en Kleinbedrijf (EIM) en brancheorganisaties.

Disclaimer

De in dit brancherapport verstrekte informatie is geen aanbod, een advies of een andere financiële dienst.

Inhoud

De door Delta Lloyd in dit brancherapport verstrekte informatie is ontleend aan bronnen die Delta Lloyd betrouwbaar acht, maar voor de juistheid en volledigheid daarvan kan niet worden ingestaan. Dit brancherapport is uitsluitend indicatief en vormt een betrouwbaar hulpmiddel om overzicht te krijgen in de trends en ontwikkelingen in de branche en de gevolgen daarvan voor de risico's die een gemiddelde ondernemer, binnen zekere bandbreedtes, loopt. Dit brancherapport kan niet worden beschouwd als vervanging van een advies op maat van een deskundige verzekeringsadviseur.

Aansprakelijkheid

Aan de uitkomsten van dit brancherapport kunnen geen rechten worden ontleend. Delta Lloyd kan, gelet op het indicatieve karakter daarvan, niet garanderen dat dit brancherapport alle risico's blootlegt.

In overeenstemming met het bepaalde in artikel 9 van de samenwerkingsvoorwaarden tussen Delta Lloyd en de met deze verzekeraar samenwerkende assurantiebemiddelaars, mag dit brancherapport niet worden gezien als een uitlating van Delta Lloyd aan cliënten van de bemiddelaar, maar als een uitlating aan de bemiddelaar. Dit brancherapport laat onverlet de verantwoordelijkheid van de bemiddelaar voor zijn advies aan de cliënt, ook als de bemiddelaar daarbij gebruikmaakt van dit brancherapport.

Delta Lloyd aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de gevolgen van beslissingen die worden genomen op basis van de informatie in dit brancherapport.

Verantwoordelijkheid

De informatie mag niet worden overgedragen, verveelvoudigd, bewerkt of verspreid. Ten aanzien van de inhoud van dit brancherapport bestaat geen overnemingsvrijheid; alle auteursrechten, ook die bedoeld in art.15 Auteurswet worden voorbehouden. Nederlands recht is van toepassing.

Uw assurantiadviseur

Delta Lloyd Verzekeringen
Postbus 1000
1000 BA Amsterdam
www.deltalloyd.nl

delta lloyd

